

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПРАКТИКУМ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

підготовки БАКАЛАВРА
спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ
освітньо-професійної програми
МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД

Силабус вибіркового освітнього компонента «Практикум усного перекладу»
підготовки бакалавра

Розробник: Сухарева Світлана Володимирівна, доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри полоністики і перекладу,

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

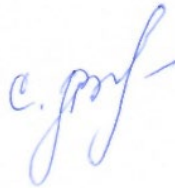

Наталія ЦЬОЛИК

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
полоністики і перекладу

протокол № 2 від 5 вересня 2024 року.

Завідувач кафедри:

проф. Світлана СУХАРЄВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобування освіти	галузь знань 03 Гуманітарні науки спеціальність 035 Філологія підготовки бакалавра	вибірковий
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання 2024–2025. Курс 4
		Семестр 7
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мови навчання		Українська, польська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: **Сухарева Світлана Володимирівна**

Науковий ступінь: **доктор філологічних наук**

Вчене звання: **професор**

Посада: **професор-завідувач кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація: **+38097 761 40 53,**

Sukhareva.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять: **<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>**

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК

Силабус вибіркового освітнього компонента «Практикум усного перекладу» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «035 Філологія».

Предметом ОК є способи здійснення усного перекладу, знання та набуття практичних навичок з яких дає можливість формувати лінгвістичну компетенцію полоністів-перекладачів.

Реалізація зазначених завдань здійснюється на основі тісних міжпредметних зв'язків з фаховими нормативними ОК, а саме: «Польська мова», «Теорія та практика перекладу», «Перекладацька практика» освітньо-професійної програми Мова та література (польська). Переклад підготовки бакалаврів спеціальності «035 Філологія».

2. Пререквізити/Постреквізити

ВК «Практикум усного перекладу» опирається на систему компетенцій, здобутих на заняттях з таких дисциплін, як «Польська мова», «Англійська мова», «Теорія та практика перекладу» та на шкільний/університетський курс рідної мови, який використовується для зіставлення польської та англійської мов з українською.

Програма курсу передбачає продовження засвоєння навичок усного перекладу в магістратурі та під час перекладацької професійної діяльності.

3. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Основною метою ОК для здобувачів четвертого курсу бакалаврату у восьмому семестрі є забезпечення поглибленого оволодіння навичками усного перекладу з іноземної мови (польської / англійської) на рідну та з рідної на іноземну.

Завдання ОК «Практикум усного перекладу» передбачає:

- ознайомлення з характерними рисами послідовного і синхронного перекладу, творчими проблемами перекладу і можливими шляхами їх усунення, зі специфікою перекладів із споріднених мов, способами перекладу певних лексичних, фразеологічних одиниць, граматичних конструкцій польської та англійської мов;
- формування вмінь та навичок аналізу українських, англійських та польських перекладів усного характеру;
- засвоєння методики виконання завдань-перекладів;
- аналіз типових помилок у процесі усного перекладу.

З метою реалізації цих завдань протягом вивчення вибіркового ОК «Практикум усного перекладу» передбачений розвиток таких **soft skills**: вміння виступати перед публікою, відстоювати власну точку зору, співпрацювати з іншими членами команди, розвиток стресостійкості, емпатії, толерантності щодо різних суспільних груп, здатність зберігати внутрішню рівновагу та правильно планувати власний час, креативність і постійний саморозвиток тощо.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-5: Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-9: Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-11: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК-6: Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК-7: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК-9: Усвідомлення засад і технологій створення, редагування, коректи усних та письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК-12: Здатність до організації ділової комунікації у усній та письмовій формах.

ФК-13: Здатність здійснювати кваліфікований усний та письмовий переклад текстів різних жанрів і стилів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1: Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН-6: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-10: Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-16: Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції полоністики і перекладознавства, вміти застосовувати їх у професійній діяльності на належному рівні.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Види усного перекладу						
Тема 1. Основні поняття теорії усного перекладу.	14	1	2	10	1	ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 2. Основні риси і функції послідовного перекладу.	14	1	2	10	1	ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 3. Основні риси і функції синхронного перекладу.	14	1	2	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 4. Метод перекладацького нашіптування.	14	1	2	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 5. Методи здійснення послідовного перекладу.	13	1	1	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 6. Методи здійснення синхронного перекладу.	13	1	1	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Разом за модулем 1	82	6	10	60	6	50
Змістовий модуль 2. Особливості усного перекладу						
Тема 7. Професійна етика перекладача.	13	1	2	10		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2

Тема 8. Вірогідність і якість перекладеної інформації.	14	1	2	10	1	ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 9. Роль наголосу та інтонації в процесі перекладацької діяльності.	14	1	2	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 10. Компетенція, необхідна для синхронного перекладу.	14	1	2	10	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 11. Відтворення змісту під час послідовного перекладу.	8		1	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 12. Роль дихання в постановці голосу перекладача.	5		1	4		ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Разом за модулем 2	68	4	10	50	4	50
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форма контролю: Т – тести, ТР – тренінг, ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, ПКР – підсумкова контрольна робота, ДС – дискусія, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти у 8 семестрі включає:

- підготовку до практичних занять: виконання усних і письмових завдань, опрацювання основного й додаткового лексичного та граматичного матеріалу;
- систематизацію вивченого матеріалу для підсумкового усного контролю, тестів, аналітичних записок та есе;
- аудіювання і виконання завдань до прослуханих текстів;
- створення презентацій та постерів польською та англійською мовами з елементами перекладу;
- окрім названих аспектів, здобувач освіти ознайомлюється з такими темами у межах відповідних змістових модулів:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Швидкість реакції перекладача та розвиток пам'яті	10
2.	Конструкція перекладеного усного тексту	10
3.	Основна і другорядна інформація у перекладі	10
4.	Доконференційна підготовка перекладача	10
5.	Поняття пізнавального слухання, розвиток вміння активно слухати	10
6.	Моделі і типологія пам'яті	10
7.	Нотування інформації як допоміжний засіб послідовного перекладу	4
8.	Структура вихідного і перекладеного текстів	6
9.	Розвиток уваги професійного перекладача під час усного перекладу	10

10.	Розвиток вміння трансформації змісту під час послідовного перекладу	10
11.	Трансформація змісту під час синхронного перекладу	10
12.	Типові помилки під час послідовного перекладу	6
13.	Типові помилки під час синхронного перекладу	4
	Разом	110

IV. Політика оцінювання

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

На основі пункту 4.5. цього [Положення](#) за рішенням кафедри полоністики і перекладу здобувачам освіти, котрі під час вивчення освітнього компонента «Практикум усного перекладу» брали участь й досягли значних результатів у конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій з перекладознавства чи полоністики, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) 5 балів, які зараховуються як результати поточного контролю. Оскільки формою контролю є залік, загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Бонусні бали можна отримати за такі види робіт:

- 1) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у фахових вітчизняних чи зарубіжних виданнях або у виданнях, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних (окрім Google Академії) (3 бали за 1 одиницю);
- 2) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у нефахових виданнях (1 бал за 3 одиниці);
- 3) Призове місце у всеукраїнських чи міжнародних наукових конкурсах, олімпіадах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за 1 одиницю);
- 4) Участь у всеукраїнських чи міжнародних конференціях, школах і тренінгах, присвячених перекладу, польській мові та літературі, призові місця у місцевих чи регіональних наукових конкурсах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за кожні три одиниці).

Здобувач освіти лише раз може скористатися з того чи іншого документа (сертифікат учасника, грамота, копія публікації і под.), котрий підтверджує право отримати бонусний бал.

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять – обов’язковий компонент оцінювання. За об’єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування, програма «Подвійний диплом» тощо) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

У процесі оцінювання визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового ОК «Практикум усного перекладу» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані у [Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Організація ОК «Практикум усного перекладу» дозволяє впровадження в освітній процес елементів дуальної освіти згідно з [Положенням про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти](#).

Зараховуються бали/кредити, які здобувач освіти отримав у процесі реалізації академічної мобільності, згідно з [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюється згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущені практичні заняття відпрацьовуються в онлайн-форматі чи в письмовій формі. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин. Здобувач освіти допускається до перескладання заліку за умов скликання екзаменаційної комісії.

V. Підсумковий контроль

Формою контролю є залік.

Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою освітнього компонента, та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна література:

1. Presner R., Tsolyk N., Vanivska O., Bakhov I., Povoroznyk R., Sukharieva S. Cognitive and Semiotic Model of Translation. *Postmodern Openings*. 2021. No 12 (3 Sup 1). Pp. 125–142.
2. Сухарєва С., Бай О. Проблеми інтерпретації тексту в процесі усного перекладу на заняттях з польської мови як іноземної. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 11. Луцьк : «Вежа-Друк», 2021. С. 77–79.
3. Сухарєва С. Перекладацькі компетентності як важлива складова формування полоністичної освіти. *Мовно-літературна освіта корінних народів і національних меншин України: стан і перспективи*: зб. тез. Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 49–51.
4. Сухарєва С. Співпраця зі стейкхолдерами як джерело формування перекладацьких компетентностей полоністів (на прикладі ОПП Мова та література (польська). Переклад). *Стан і перспективи методики вивчення польської мови в закладах середньої і вищої освіти: матеріали III міжнародного науково-методичного семінару*, Київ – Луцьк, Варшава, 3–7 жовтня 2022 р. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. С. 140–143.

Додаткова література:

5. Баранова С. В. Спецрозділи перекладу: Конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2012. 86 с.
6. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
7. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
8. Сухарєва С., Діхтярук Г. Польська термінологія на позначення радянського тоталітарного режиму: волинський текст (на матеріалах рубрики „Ocaleni od zapomnienia” двомовного видання «Волинський монітор». *Białorutenistyka Białostocka*. 2022. Т. 14. S. 265–280.
9. Сухарєва С., Цьолик Н., Бай О. Внутрішньотекстові трансформації в українських перекладах поезії Данила Братковського. *Logos. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*. Vol.3. Oxford, 2020. pp. 118–122.

10. Dydaktyka tłumaczenia ustnego / Pod red. Agnieszki Chmiel, Przemysława Janikowskiego. Katowice : Stowarzyszenie Inicjatyw Wydawniczych, 2015. 416 s.
11. Florczak J. Tłumaczenia symultaniczne i konsekutywne: teoria i praktyka. Warszawa: C. H. Beck, 2013. 278 s.
12. Hejwowski H. Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym. Katowice: Wyd-wo naukowe „Śląsk”, 2015. 440 s.
13. Kozłowska Z. O przekładzie tekstu naukowego (na materiale tekstów językoznawczych). Warszawa: Wyd-wa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007. 220 s.
14. Makarczyk-Schuster E., Schuster K. Tłumacz i tłumaczenie. Kilka nienaukowych uwag o osobie i sposobie pracy tłumacza literackiego. *Tematy i konteksty*. 2012. Nr 12. S. 399–211.
15. Nowa encyklopedia przekładoznawstwa / Red. U. Dąmbaska-Prokop. Kielce: Wyższa Szkoła Umiejętności 2010. 340 s.
16. Presner R., Tsolyk N., Vanivska O., Bakhov I., Povoroznyk R., Sukharieva S. Cognitive and Semiotic Model of Translation. *Postmodern Openings*. 12 (3Sup1). Pp. 125–142. DOI : <https://doi.org/10.18662/po/12.3Sup1/355>.
17. Świąh J. Z historii i poetyki przekładu. Lublin: Wyd-wo UMCS, 2021. 367 s.
18. Tryuk M. Przekład ustny konferencyjny. Warszawa: Wyd-wo Naukowe PWN, 2007. 234 s.
19. Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego (z dnia 25 listopada 2004 roku) // Dziennik Ustaw Nr 273, poz. 2702.